

GEBIEDSBEELD OVERSCHIE

*Signalen over integratie, discriminatie, v/m-emancipatie
en lhbt-emancipatie uit Overschie*

IDEM
ROTTERDAM

Samenvatting

IDEM Rotterdam voert in alle veertien gebieden van Rotterdam een behoefte-inventarisatie uit om een beeld te krijgen van wat er speelt in elk gebied in relatie tot integratie, discriminatie, vrouw/man-emanipatie en lhbt-emanipatie. Deze rapportage presenteert zowel signalen als concrete aanknopingspunten voor professionals en geïnteresseerden om verder aan de slag te gaan met de vier thema's in Overschie. Hieronder vatten we de belangrijkste signalen per onderwerp kort samen.

Integratie

Spanningen tussen bewoners

Er zijn spanningen tussen bewoners die al langer in Overschie wonen en nieuwkomers, en tussen mensen met een migratieachtergrond en zonder. Vooroordelen en onderlinge angst belemmeren de sociale cohesie en onderling contact.

Meedoen in de buurt

Bij velen leeft de wens om etnische diversiteit te bevorderen. Dat geldt voor zowel de groep initiatiefnemers van activiteiten in de buurt als de bezoekers van deze bijeenkomsten. Er lijkt onduidelijkheid te bestaan over wanneer een gemeenschap gesloten of open is, en over hoe initiatieven van Nederlanders zonder migratieachtergrond bij bewoners met een migratieachtergrond aansluiting kunnen vinden.

Betaalbare taallessen

Er is behoefte aan kwalitatief goede en betaalbare taallessen voor mensen met een kleine portemonnee.

Financiële scheidslijnen

Armoede in Overschie leidt er onder andere toe dat er kinderen zijn die zonder lunch op school verschijnen. Basisscholen nemen nu zelf maatregelen en hebben standaard extra boterhammen in huis.

Wonen in Overschie

De geplande herstructureringen, waarbij een deel van de betaalbare woonruimte in Overschie verdwijnt, zorgen ook voor spanningen bij bewoners en onrust in het gebied.

Discriminatie

Moslimdiscriminatie en angst voor Islam

Verhoudingen tussen moslims en niet-moslims in Overschie staan in toenemende mate op scherp. Er leeft angst voor de islam en radicalisering, en moslims hebben de indruk dat zij door niet-moslims worden aangekeken op aanslagen die elders in de wereld gebeuren. Kinderen krijgen op school van docenten en medeleerlingen discriminerende opmerkingen te horen.

Arbeidsmarktdiscriminatie

Jongeren maken discriminatie mee op basis van etniciteit bij het zoeken naar stages en banen. Er zijn voorbeelden bekend van lokale ondernemers die hebben toegegeven geen Marokkaans-Nederlandse jongeren aan te willen nemen.

Etnisch profileren

Bewoners van Overschie maken etnisch profileren door de politie mee, wanneer ze op basis van hun huidskleur staande worden gehouden. Preventief fouilleren vergroot het wantrouwen tegen de politie en het gevoel van onveiligheid onder jongeren.

Vrouw/man-emancipatie

Dagelijkse zorgtaken, mantelzorg en overbelasting

Vrouwen en meisjes in Overschie voeren vaker dan jongens en mannen dagelijkse zorgtaken thuis uit, waardoor zij een groter risico lopen op stress en vermoeidheid. Er zijn ook overbelaste mantelzorgers in Overschie. Er is met name zicht op overbelaste Turks-Nederlandse vrouwen die mantelzorg verlenen aan een dementerende (schoon)ouder.

Werkloze mannen en sociale uitsluiting

Er leven ook zorgen over een groep mannen in Overschie die haar baan is kwijtgeraakt en daardoor in een sociaal isolement dreigt te raken. Schaamte hierover maakt zicht op deze problematiek lastig.

Lhbt-emancipatie

Weinig zicht op lhbt-onderwerpen

De meeste gesprekspartners geven aan weinig kennis te hebben van lhbt-onderwerpen en dat er nog een slag te slaan is in Overschie met betrekking tot bewustzijn over seksuele en genderdiversiteit.

Angst onder jongens

Vooral onder jongens leeft er angst om over seksualiteit en seksuele diversiteit te praten. 'Homo' is een veelgebruikt scheldwoord. Meisjes zijn iets vaker geïnteresseerd hierover het gesprek aan te gaan.

In het onderwijs

Er zijn scholen bekend waar het erg lastig is om seksuele en genderdiversiteit te bespreken. Er leeft dan weerstand bij scholen en leraren. Soms stappen ouders boos naar de schoolleiding als lhbt-onderwerpen zijn besproken in de les.

Biculturele jongeren

Professionals en leerkrachten voelen zich niet altijd voldoende uitgerust om het gesprek op een juiste manier aan te gaan met biculturele en religieuze jongeren, die vanuit huis een andere blik op seksuele en genderdiversiteit hebben meegekregen.

Roze ouderen

Ook in Overschie wonen roze ouderen. Professionals in de zorg hebben behoefte aan een gedegen voorbereiding om met deze ouderen zorggesprekken aan te gaan.

Aanknopingspunten en aanbevelingen

Op basis van de gesprekken en de wijkbijeenkomst kunnen we vaststellen dat er onder professionals en actieve bewoners concrete behoefte is aan:

- *Deskundigheidsbevordering*: gesprekspartners willen meer leren over de vier IDEM-thema's, zodat ze beter zicht krijgen op wat er speelt in relatie tot deze onderwerpen in Overschie. Het gaat dan vooral om discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie.
- *Methodieken en succesvolle voorbeelden*: gesprekspartners zijn vooral benieuwd naar praktische methodieken en voorbeelden van succesvolle interventies om met de vier thema's in de praktijk aan de slag te gaan.
- *Trainingen*: onderwijsprofessionals zouden getraind moeten worden in het omgaan met discriminatie (met name islamofobie), en om seksuele en genderdiversiteit bespreekbaar te maken. Ouders kunnen profiteren van voorlichting over lhbt-onderwerpen; zorgprofessionals willen beter getraind worden om zorggesprekken met roze ouderen te kunnen voeren.
- *Samenwerkingen om arbeidsmarktdiscriminatie te bestrijden*: er is een groep die graag meer lokale samenwerkingen zou willen bevorderen om arbeidsmarktdiscriminatie op basis van etniciteit aan te pakken.
- *Empowerment en weerbaar maken van kinderen en jongeren*: kinderen en jongeren in Overschie moeten weerbaarder gemaakt worden tegen discriminatie op grond van etniciteit en religie, en arbeidsmarktdiscriminatie. Ook is er behoefte om jongeren te empoweren zodat zij steviger starten op de arbeidsmarkt.
- *Sociale kaart en samenwerking tussen professionals en vrijwilligers*: er is grote behoefte aan een geactualiseerde sociale kaart van diensten en producten in Overschie en daarbuiten. Ook leeft de wens om samenwerking en uitwisseling tussen professionals en vrijwilligers te bevorderen.
- *Zicht op en aandacht voor mensen met een beperking*: gesprekspartners hebben op dit moment weinig kennis en zicht op deze groep.
- *Kennis op wijkniveau*: omdat de wijken in Overschie sterk van elkaar verschillen, is er behoefte aan meer kennis over integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie op wijkniveau.

Inleiding

In alle veertien gebieden van de gemeente doet IDEM Rotterdam onderzoek naar wat er speelt met betrekking tot integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie. Dit onderzoek is ook in Overschie uitgevoerd, en in deze rapportage worden de resultaten daarvan besproken.

We hebben een breed palet aan signalen verzameld die laten zien hoe integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie er in Overschie uitzien. Hiertoe hebben we professionals en andere actieve bewoners geïnterviewd. De resultaten van deze interviews zijn teruggekoppeld tijdens een drukbezochte wijkbijeenkomst, waardoor de signalen die we verzamelden zijn aangevuld. Zo krijgen we zicht op verschillende knelpunten en lacunes ten aanzien van de vier thema's, net zoals succesvolle voorbeelden die andere Rotterdammers kunnen inspireren.

Dit gebiedsbeeld is als volgt opgebouwd. In het volgende hoofdstuk worden de doelen en methode van dit onderzoek toegelicht. Vervolgens bespreken we per thema zowel de signalen die we hebben opgetekend als succesvolle voorbeelden die we tegen zijn gekomen. We plaatsen het beeld dat hieruit oprijst in de context van Rotterdamse feiten en cijfers, en het gebiedsprogramma. Tot slot gaan we in op concrete aanknopingspunten voor professionals, betrokken bewoners, ondernemers en anderen om verder met de thema's in Overschie aan de slag te gaan.

26 januari 2017

www.idemrotterdam.nl

Methodie

Behoeftie-inventarisatie

De behoefte-inventarisatie is een kwalitatief onderzoek waarmee IDEM Rotterdam signalen verzamelt met betrekking tot integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie, en behoeften ten aanzien van deze vier thema's in kaart brengt. De behoefte-inventarisatie wordt in alle veertien gebieden van de gemeente Rotterdam uitgevoerd. In maart-mei 2016 hebben we dit onderzoek in Overschie gedaan.

Centraal staat de vraag: wat speelt er op het gebied van integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie in Overschie? We letten bij het beantwoorden van deze vraag op de volgende deelvragen:

- Welke ontwikkelingen en gebeurtenissen in Overschie zijn van invloed op het gebied en zijn bewoners ten aanzien van de vier thema's?
- Tegen welke knelpunten en lacunes lopen bewoners en professionals aan zodra ze zich met één of meerdere van deze thema's bezighouden?
- Wat zijn succesvolle voorbeelden van activiteiten in Overschie op het gebied van de vier thema's?
- Welke behoeften leven er in Overschie om aan de slag te gaan met projecten die gaan over integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie?

Interviews en wijkbijeenkomst

In elk gebied spreken we in totaal met twaalf tot vijftien professionals en andere actieve bewoners. Deze interviews zijn geanonimiseerd. We streven naar een zo divers mogelijke groep gesprekspartners die zich bezighouden met uiteenlopende activiteiten, zoals vertegenwoordigers van welzijnsorganisaties, kunst- en cultuurorganisaties, religieuze instellingen, onderwijsinstellingen, jongerenwerk, wijkpolitie, ondernemers, buurtverenigingen, bewonersinitiatieven en gebiedscommissies.

Op basis van deze gesprekken hebben we een eerste impressie gekregen van wat er speelt in Overschie ten aanzien van de vier thema's. Vervolgens hebben we dit beeld teruggekoppeld aan een diverse groep professionals en actieve bewoners tijdens een drukbezochte wijkbijeenkomst. In kleinere tafelgesprekken hebben zij dit beeld en hun behoeften vervolgens nader besproken, waardoor de eerste analyse verder kan worden aangescherpt, aangepast en aangevuld.

Gebiedsbeeld

In dit gebiedsbeeld bundelen en analyseren we de uitkomsten van de interviews en de tafelgesprekken. Waar relevant worden de inzichten besproken in relatie tot bestaande Rotterdamse feiten en cijfers, het Gebiedsprogramma en het Uitvoeringsplan van het cluster Maatschappelijke Ontwikkeling in Overschie.

Het gebiedsbeeld heeft als doel om relevante partijen en geïnteresseerden binnen en buiten Overschie te informeren over wat er speelt ten aanzien van de vier thema's in het gebied. Knelpunten en lacunes

worden duidelijk, net als succesvolle voorbeelden. Uiteindelijk leidt dit gebiedsbeeld tot een inkleuring van al bestaande kwantitatieve gegevens over Overschie, en brengt het verdiepende kennis over hoe de vier thema's er op gebiedsniveau uit zien. Vervolgens kunnen professionals en bewoners op basis van deze informatie binnen en buiten Overschie projecten en samenwerkingen opstarten om met één of meerdere van de thema's aan de slag te gaan.

Integratie in Overschie

Integratie is geen eenduidige term. Verschillende mensen en organisaties bedoelen er uiteenlopende dingen mee. Sommigen gebruiken de term om te focussen op de sociale, economische of culturele situatie van mensen met een migratieachtergrond. Anderen wijzen erop dat integratie een collectief proces is, waarbij iedereen werkt aan de integratie van de Rotterdamse samenleving als geheel. Weer anderen wijzen het gebruik van de term volledig af, omdat het bijdraagt aan een onnodig onderscheid.

De bevolking in Overschie is wat migratieachtergrond betreft iets minder divers dan de meeste gebieden in Rotterdam. 36% van de Overschianaren heeft een migratieachtergrond tegenover 51% van de totale Rotterdamse bevolking. De grootste drie migrantengemeenschappen zijn Turkse-Nederlanders, Surinaamse-Nederlanders en Marokkaanse-Nederlanders.
(Gemeentelijke basisadministratie 1-1-2015)

Tegen de achtergrond van deze debatten benadert IDEM Rotterdam integratie als een koepelterm om te kunnen praten over onderwerpen die raken aan de verhoudingen tussen Rotterdammers, over de situatie van nieuwkomers in de stad, en over tegenstellingen tussen personen en groepen waar mensen tegenaan lopen. Wij benaderen integratie daarmee vooral als een idee dat betrekking heeft op de stad als geheel.

De hieronder beschreven signalen geven weer wat er momenteel speelt op het gebied van integratie in Overschie. Daarmee beslaan ze ontwikkelingen en gebeurtenissen die het samenleven in Overschie beïnvloeden, leggen knelpunten bloot en wijzen op behoeften om bepaalde onderwerpen meer, minder of juist op een andere manier aandacht te geven of aan te pakken.

Signalen over integratie

Spanningen tussen bewoners

Een onderwerp dat in gesprekken regelmatig terugkomt zijn spanningen tussen bewoners in Overschie. Onze gesprekspartners wijzen dan op de dorpse ons-kent-ons mentaliteit die Overschie van oudsher kenmerkt, waardoor de intrek van nieuwe bewoners door sommige bewoners die er al decennia wonen met argwaan bekeken kan worden.

Sommige gesprekspartners geven aan dat met name Nederlanders zonder migratieachtergrond generaliserende opmerkingen kunnen maken over nieuwe bewoners in het gebied met een migratieachtergrond. Dit komt tot uiting in opmerkingen als “ze gooien brood uit hun raam” en “we verstaan ze niet” wat illustratief is voor de afstand tussen groepen met verschillende etnische achtergronden die bewoners in Overschie kunnen ervaren. Uit de enquête Wijkonderzoek Rotterdam 2015 weten we echter dat inwoners Overschie in vergelijking tot het Rotterdamse gemiddelde vaker vinden dat bewoners met en zonder migratieachtergrond goed met elkaar om gaan. Namelijk 59% vindt dat, versus 53% in heel Rotterdam. Zoomen we in op etniciteit, dan vindt 48% dat etnische groepen goed met elkaar om gaan versus 46% in heel Rotterdam.

De term etniciteit wordt in de context van integratie regelmatig gebruikt om de sociaal-culturele achtergrond van een persoon aan te duiden. De term houdt verband met gewoonten, waarden en normen, en overtuigingen die iemand van huis uit heeft meegekregen. Etniciteit heeft te maken met processen van zelfidentificatie en identificatie door anderen. Nationaliteit of migratieachtergrond bepalen dus niet per se iemands etniciteit.

Tijdens de wijkbijeenkomst merkten aanwezigen op dat er in Overschie onveiligheidsgevoelens leven die samenhangen met vooroordelen, bijvoorbeeld wanneer oudere bewoners zich onveilig voelen op straat als anderen er vanwege hun baard of kleding islamitisch uitzien. Angst voor moslims in Overschie en de gevolgen daarvan wordt uitgebreider besproken onder het thema discriminatie.

Meedoen in de buurt

Een aantal professionals worstelt met het bereiken van Overschierenaren met een migratieachtergrond. Sommige mensen wijten dit aan het feit dat bewoners met een migratieachtergrond voornamelijk op de eigen groep gericht en daardoor moeilijk te bereiken zijn. Anderen vullen aan dat de bewonersinitiatieven die bij de gebiedscommissie worden ingediend vooral afkomstig zijn van Nederlanders zonder migratieachtergrond. Als voorbeeld wordt een overleg om culturele activiteiten in het gebied op touw te zetten aangehaald: “dan zit je met 30 blanke mensen aan tafel”. Er wordt door gesprekspartners aangegeven dat een vaste groep bewoners de weg kent naar de gebiedscommissie en de financiële potjes, maar dat dit niet geldt voor alle

”Bewoners - initiatieven worden vaak aangevraagd door vaste spelers, dezelfde mensen weten de weg.”

Overschierenaren. Het Burgerpanel wordt positief uitgelicht als een groep bewoners die qua migratieachtergrond iets diverser is. Tegelijkertijd geven weer andere gesprekspartners aan dat met name Turks-Nederlandse vrouwen zichtbaar actief en betrokken zijn bij kleinschalige bewonersinitiatieven in de buurten.

In de context van de veranderende bevolkingssamenstelling in Overschie, een gevolg van Rotterdams beleid om woonruimte in de midden- en duurdere prijsklasse te realiseren (waarover verderop meer), omschrijven gesprekspartners de nieuwe groep bewoners in Park Zestienhoven als voornamelijk hoger opgeleide Nederlanders zonder migratieachtergrond die er financieel goed bij zitten. Over hen wordt er gezegd: “zij organiseren zich makkelijk en creëren zonder moeite hun eigen gemeenschap”. Als voorbeeld hiervan wordt er genoemd dat veel bewoners in dezelfde leefsituatie verkeren, er een hoge opkomst is bij buurtactiviteiten en bewoners met elkaar allerlei informatie via Whatsapp uitwisselen. Dit komt het onderlinge gevoel van saamhorigheid en veiligheid in de wijk ten goede.

Uit de verschillende manieren waarop er gesproken wordt over de leefstijlen van Nederlanders met en zonder migratieachtergrond in Overschie dringt zich de vraag op wanneer een groep bewoners gezien wordt als ‘op zichzelf gericht is’ en wanneer een groep ‘zonder moeite een eigen gemeenschap creëert’. Om te bepalen wat de successen en wat de obstakels zijn voor sociale samenhang en participatie in Overschie en wat vervolgens een juiste plan van aanpak is, kan het Overschierenaren helpen deze vraag verder te onderzoeken en voor zichzelf te beantwoorden. Dit kan door middel van dialoogbijeenkomsten en de discussie hierover in het gebied met verschillende bewoners te voeren.

Betaalbare taallessen

Tijdens de wijkbijeenkomst benadrukte een aantal aanwezigen dat de Nederlandse taal spreken en begrijpen erg belangrijk is voor het integratieproces. Er zou in Overschie meer aandacht moeten komen voor het probleem dat velen niet precies weten waar ze terecht kunnen voor taallessen, zowel bewoners die de taal willen leren als professionals die in het gebied actief zijn. Het blijkt moeilijk om kwalitatief goede taallessen te vinden die tegelijkertijd betaalbaar zijn voor mensen met een kleine portemonnee. In Overschie zegt 8% van de inwoners moeite te hebben met het spreken van Nederlands tegenover 13% in Rotterdam, blijkt uit de enquête Wijkonderzoek Rotterdam 2015.

Financiële scheidslijnen

Een ander signaal dat onder integratie valt zijn financiële scheidslijnen in Overschie. Tijdens de wijkbijeenkomst werd er gesteld dat er "een kloof" is tussen mensen die een laag en hoog inkomen hebben in het gebied. In interviews geven mensen aan dat een deel van de Overschierenaren in armoede leeft en dat dit

"Sommige scholen hebben standaard extra boterhammen en beleg in huis, want er komen altijd kinderen zonder lunch naar school."

een belemmering is om mee te kunnen doen. Er wordt gezegd dat dit bovengemiddeld vaak voorkomt bij Marokkaans-Nederlandse gezinnen en bij huishoudens in Klein Polder. Professionals signaleren dat kinderen getroffen worden door armoede, en dat scholen extra boterhammen en broodbeleg in huis hebben omdat er altijd kinderen zijn die zonder lunch naar school komen.

Uit Rotterdamse bronnen zoals de enquête Wijkonderzoek 2015 weten we dat in Overschie 23% van alle bewoners van 15 jaar en ouder exclusief studenten een laag huishoudinkomen heeft. Een laag huishoudinkomen wordt in deze enquête gedefinieerd als iets meer dan het sociale minimum, oftewel een bedrag van €1100 voor alleenstaanden. Dit komt overeen met 23% van alle huishoudens in heel Rotterdam, maar is wel een toename ten opzichte van 17% in Overschie in 2014. We weten uit

Er wordt van langdurige armoede gesproken als huishoudens langer dan drie jaar van een laag inkomen leven. In Overschie is 10% van alle huishoudens langdurig arm, wat meer dan de helft is van alle arme huishoudens in dit gebied. Langdurig armen wonen vaker in de wijken Klein Polder en Overschie. In Rotterdam is 12% van alle huishoudens langdurig arm, landelijk ligt het percentage op 6%.
(Gemeente Rotterdam, 2015. *Inkomensgegevens Rotterdam op deelgemeente en buurtniveau 2013*)

hetzelfde onderzoek dat 10% van bewoners in Overschie bijstandsgerechtigd is ten opzichte van 12% in heel Rotterdam, en dat 63% van de inwoners betaald werk heeft voor tenminste 12 uur per week versus 59% in heel Rotterdam. Hoewel dus een groot deel van de inwoners (deels) een inkomen vergaart uit betaald werk, blijkt ook dat bijna een kwart van het aantal huishoudens in Overschie het risico loopt in armoede te leven.

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek weten we dat sinds 2010 het risico voor kinderen om op te groeien in armoede in heel Nederland toeneemt. Het treft vaker kinderen uit gezinnen met een niet-westerse migratieachtergrond. Landelijk loopt 1 op de 8 minderjarigen het risico op armoede. Rotterdam is daarmee de Nederlandse stad waar kinderen het grootste risico lopen in armoede op te groeien: dit treft 1 op de 4 Rotterdamse kinderen.

Wonen in Overschie

Gerelateerd aan financiële scheidslijnen in Overschie zijn veranderingen in het woonaanbod in Overschie die door de gemeente worden aangestuurd. De gemeente noemt dit ook wel herstructureringen. In Overschie gaat het voornamelijk om het herstructureren van de woningmarkt in de wijk Kleinpolder. Hier wordt een deel van de sociale huurwoningen gerenoveerd of vervangen, om meer huur- en koophuizen te realiseren in midden- en hogere prijsklassen. Eerder zijn volgens onze gesprekspartners al delen van Park Zestienhoven geherstructureerd. Waar er eerst meer senioren woonden in de wijk, wonen er nu meer jonge hoogopgeleide tweeverdieners.

Het woonaanbod in Overschie bestaat voor 44% uit sociale huur, 13% particuliere huur en 43% koopwoningen. (Woningen-Bevolking-Onderzoeksbestand 1-1-2015)

Uit de gesprekken blijkt dat de geplande herstructureringen in Kleinpolder voor flink wat sociale onrust zorgen. Dit leidt er volgens sommigen toe dat bewoners van Kleinpolder minder meedoen met allerlei activiteiten in de buurt. Kleinpolder is een wijk in Overschie waar relatief veel mensen met een klein maandelijks budget wonen net als gezinnen met een migratieachtergrond. Een deel van de

bewoners die hun huurwoningen achter moeten laten zodat deze huizen gerenoveerd of gesloopt kunnen worden, kunnen niet terugkeren naar hun oude huis en buurt. Deze situatie zorgt volgens meerdere gesprekspartners voor spanningen. Het vervangen van goedkopere huurwoningen door duurdere woningen is een ontwikkeling die niet alleen Overschie treft. Het speelt Rotterdam-breed en ook in andere steden in Nederland, als gevolg van politieke en economische keuzes.

Succesvolle initiatieven voor integratie

Activiteiten gericht op ontmoeting

Verschillende initiatieven in Overschie zijn volgens de gesprekspartners en aanwezigen bij de wijkbijeenkomst erg geslaagd. Er wordt daarbij stevast benadrukt dat het om activiteiten gaat die 'van onderop' worden georganiseerd en gericht zijn op ontmoeting. Op deze manier sluiten de initiatieven aan op wat mensen zelf belangrijk en interessant vinden, en bereikt men de diversiteit in organisatoren en deelnemers waar een deel van onze gesprekspartners grote behoefte aan heeft.

Een voorbeeld is de opening van een moestuin naast een school in een wijk waar bewoners met verschillende etnische achtergronden samenwonen. In de tuin kunnen de bewoners tuinieren en in contact met andere buurtbewoners komen. Met wat er wordt verbouwd in de tuin worden vervolgens gezamenlijke kook- en eetmomenten georganiseerd. Wat het initiatief volgens gesprekspartners succesvol maakt is dat het klein is begonnen, vanuit bewoners zelf kwam en gericht is op de buurt, waarbij het wonen en naar school gaan met elkaar worden geïntegreerd.

Een ander geslaagd voorbeeld is het Suikerfeest dat door de Marokkaanse Culturele Vereniging Overschie wordt georganiseerd, waarbij mensen met uiteenlopende achtergronden elkaar ontmoeten. Ook dit sluit aan bij een activiteit die een deel van de Overschiese bevolking belangrijk vindt, het vieren van het Suikerfeest. Ook deze activiteit is gericht op het faciliteren van sociaal contact en ontmoeting van verschillende mensen.

Sport

Er is in Overschie veel aandacht voor sport, met name voor kinderen en jongeren en in toenemende mate ook voor ouderen. Mensen geven aan dat sporten een goede manier is om verschillende mensen te bereiken. Vanuit jonge bewoners zelf worden er ook sportinitiatieven opgezet en daartoe aanvragen ingediend bij de gebiedscommissie, bijvoorbeeld om een damesvoetbalteam te realiseren. In het Gebiedsprogramma 2015-2018 is er ook uitgebreid aandacht voor sporten. Onder de noemer 'Overschie Sport Graag' wordt het ondersteunen van sportverenigingen gezien als prioriteit om sociale cohesie en interactie te bevorderen. Verenigingen fungeren namelijk als plek van ontmoeting, waar kinderen spelenderwijs de Nederlandse taal leren en waar jongeren belangrijke sociale vaardigheden, doorzettingsvermogen en zelfwaardering kunnen ontwikkelen.

Discriminatie in Overschie

Discriminatie is het maken van ongeoorloofd onderscheid tussen mensen en groepen op basis van een kenmerk dat in een specifieke situatie niet van belang is. Voorbeelden van zulke kenmerken zijn huidskleur, seksuele oriëntatie, handicap of leeftijd. Dit is de werkdefinitie van discriminatie die antidiscriminatiebureaus in Nederland hanteren.

18% van de Rotterdammers maakte discriminatie mee in 2015.
(RADAR/IDEM Rotterdam, 2016.
Discriminatie in Rotterdam.
Omnibusenquête 2015)

7% van de Rotterdammers maakt discriminatie mee in de eigen buurt.
Dit geldt voor 5% van de Overschienenaren.
(*Enquête Wijkonderzoek 2015*)

De hieronder beschreven signalen geven weer wat er momenteel speelt op het gebied van discriminatie in Overschie. Daarmee beslaan ze ontwikkelingen en gebeurtenissen die het samenleven in Overschie beïnvloeden, leggen knelpunten bloot en wijzen op behoeften om bepaalde onderwerpen meer, minder of juist op een andere manier aandacht te geven of aan te pakken.

Signalen over discriminatie

Moslimdiscriminatie en angst voor islam

Verschillende gesprekspartners signaleren dat de verhoudingen tussen moslims en niet-moslims in het gebied steeds meer op scherp staan. Angst voor Islam onder niet-moslims neemt toe. Een voorbeeld is een ervaring van een gesprekspartner met oudere mensen in de buurt die aangeven dat zij zich zorgen maken om hun kinderen en bang zijn voor meer moslims in de wijken. Daarbij wordt ook gezegd dat moslims hun niet-moslim burens niet groeten op straat, waardoor het gevoel van angst toeneemt. Ook tijdens de wijkbijeenkomst wordt gezegd dat mensen in Overschie bang zijn voor mensen op straat die eruit zien als moslim, bijvoorbeeld door hun kleding of baard.

Gesprekspartners maken mee dat moslimkinderen in de speeltuin door Nederlandse volwassenen zonder migratieachtergrond op stigmatiserende en generaliserende manier worden toegesproken als er iets voorvalt, bijvoorbeeld "het is ook altijd hetzelfde met jullie soort". Moslims in Overschie worden volgens hen ook aangekeken op aanslagen die elders in de wereld worden gepleegd. Daarnaast is er

"Ik heb niks met de aanslagen te maken, maar ik word er wel op aangekeken."

een signaal dat een leraar op een middelbare school vergelijkingen maakte tussen IS en moslims in Nederland. Het lijkt er volgens de gesprekspartners op alsof moslim en niet-moslim kinderen in toenemende mate door

buurtbewoners anders worden behandeld. Zij maken zich zorgen dat moslimkinderen in Overschie steeds meer op hun tenen moeten lopen. Volgens hen is er behoefte aan dat (onderwijs-) professionals leren om te gaan met bewoners met een biculturele achtergrond.

Uit Rotterdams onderzoek weten we dat angst voor islam en moslimdiscriminatie regelmatig voorkomen in de stad. SPIOR ontving in een periode van iets meer dan een jaar 174 gevalideerde meldingen van islamofobie, zoals ongelijke behandeling in winkels, op de werkvloer of op school, en fysiek en verbaal geweld in de openbare ruimte. In 72% van de gevallen is het slachtoffer een vrouw, en in 84% van de gevallen is het slachtoffer herkenbaar als moslim bijvoorbeeld vanwege het dragen van een hoofddoek of baard. Daders zijn vaker mannen dan vrouwen. Verder blijkt uit de

Omnibussenquête dat bijna een derde van de gediscrimineerden in Rotterdam discriminatie op basis van geloof ervaart in 2015. Uit cijfers van antidiscriminatiebureau RADAR en de politie weten we dat het merendeel van voorvallen van godsdienstdiscriminatie in de stad betrekking heeft op Islam. In 2015 ontving RADAR 38 meldingen van godsdienstdiscriminatie, waarvan 32 gevallen moslimdiscriminatie betreffen. Daarmee is godsdienstdiscriminatie na 'rassendiscriminatie' de meest gemelde vorm van discriminatie bij RADAR.

Arbeidsmarktdiscriminatie

Arbeidsmarktdiscriminatie wordt regelmatig genoemd in de interviews en ook tijdens de wijkbijeenkomst blijkt dit een onderwerp waar vele aanwezigen over door willen praten. De voorbeelden die gegeven worden gaan voornamelijk over discriminatie tijdens het sollicitatieproces, waarbij jongeren niet worden aangenomen bij stages of banen op basis van hun achternaam. Gesprekspartners baseren deze inschatting op afwijzende reacties van werkgevers zodra ze de naam van de jongere horen die mogelijk aan hen gekoppeld zou worden. Een ondernemer in Overschie geeft expliciet aan geen Marokkaans-Nederlandse jongeren in dienst te willen nemen. Ook vrouwen die een hoofddoek dragen krijgen volgens onze partners in Overschie te maken met arbeidsmarktdiscriminatie.

"Een ondernemer heeft in vertrouwen aan een jongere vertelt dat hij geen Marokkanen in dienst wil nemen, omdat hij daar slechte ervaringen mee heeft."

Tegelijkertijd stelt een aantal aanwezigen van de wijkbijeenkomst dat zij denken dat jongeren zelf ook nog het nodige werk kunnen verrichten, en dat jongeren denken gediscrimineerd te zijn door werkgevers maar dat dit niet altijd het geval is. De meningen zijn verdeeld of ondernemers en werkgevers in het gebied aangesproken moeten worden op discriminatie, of dat er vooral ingezet moet

De Omnibussenquête 2015 laat zien dat Rotterdammers regelmatig arbeidsmarktdiscriminatie ervaren: discriminatie op de werkvloer staat op de derde plaats van contexten waarin mensen discriminatie ervaren.

Verder valt op dat 7% van alle Rotterdammers in de leeftijd 16-24 jaar discriminatie ervaart door klanten versus 1% van alle Rotterdammers. Dit treft vaker meisjes en vrouwen, en hangt mogelijk samen met het dragen van een hoofddoek.

worden op empowerment van jongeren. Tegelijkertijd benadrukken de gesprekspartners dat er werkplekken nodig zijn in Overschie waar jonge mensen aan het werkende leven mogen leren wennen en fouten kunnen maken. Ook is er behoefte aan informatie voor ouders wiens kinderen gediscrimineerd worden over discriminatie en wat je er tegen kan doen, zodat zij hun kinderen beter kunnen begeleiden om met deze ervaringen om te gaan. Een probleem dat daarbij gesignaleerd wordt is dat niet alle ouders de Nederlandse taal voldoende machtig zijn.

Etnisch profileren

Tot slot signaleren gesprekspartners dat preventief fouilleren het gevoel van onveiligheid vergroot in het gebied, met name onder jongeren, die hierdoor de politie niet vertrouwen. Er zijn ook geluiden van etnisch profileren door de politie. Dit treft voornamelijk Overschierenaren die op basis van hun uiterlijk onterecht staande worden gehouden.

Uit de Omnibusenquête 2015 blijkt dat 6% van de Rotterdammers in dat jaar discriminatie als gevolg van politieoptreden ervaart. Vooral Rotterdamse mannen tussen de 24-64 jaar maken dit mee.

Gevolgen

Ervaringen met discriminatie en uitsluiting blijven niet zonder gevolgen. Verschillende gesprekspartners en aanwezigen bij de wijkbijeenkomst uiten hun zorgen dat gediscrimineerde inwoners van Overschie steeds vaker discriminatie zien als een "fact of life", als iets dat bij hun leven hoort en waar ze maar mee om moeten leren gaan. Ouders in Overschie maken zich zorgen om het effect dat discriminatie heeft op hun kinderen. Ze zijn bang dat hun kinderen hierdoor kwetsbaarder worden en gevoeliger voor radicalisering. Er leeft onder hen een angstgevoel dat hun kinderen ooit af zouden reizen naar een oorlogsgebied.

"Ouders zijn bang dat hun kinderen gevoelig worden voor radicalisering, door discriminatie en uitsluiting."

Succesvolle voorbeelden

Ondernemersontbijt

Een voorbeeld van een geslaagde activiteit om de arbeidsmarktparticipatie van jongeren te bevorderen en jongeren te empoweren is een 'ondernemersontbijt' in Overschie. Tijdens dit ontbijt ontmoeten lokale werkgevers en jongeren die op zoek zijn naar een baan elkaar. De jongeren nemen hun CV mee. Er is via dit ontbijt met succes al een aantal jongeren en lokale werkgevers aan elkaar gekoppeld.

Vrouw/man-emancipatie in Overschie

Emancipatie is een brede term, die verschillend wordt geïnterpreteerd. Emancipatie hangt samen met ideeën over keuzevrijheid, zelfbeschikking en autonomie. Het idee is dan dat iemand niet beperkt mag worden door anderen in zijn of haar zelfstandigheid en vrijheid. Tegelijkertijd is er aandacht nodig voor de sociale, economische en culturele context waarin een persoon verkeert. Dit betekent dat emancipatie niet voor iedereen hetzelfde hoeft te betekenen.

Vrouw/man emancipatie gaat onder andere over het bestrijden van ongelijkheden tussen vrouwen en mannen. Een voorbeeld daarvan is het feit dat vrouwen minder betaald worden voor hetzelfde werk als mannen. Of dat er vrouwen veel vaker niet in leidinggevende posities geplaatst worden. In Rotterdam heeft de gemeente veel aandacht voor de economische zelfstandigheid van vrouwen. Bij mannenemancipatie kan er gedacht worden aan het aanpakken van agressiviteit en macho gedrag, die vaak samenhangen met bepaalde opvattingen over mannelijkheid. Ook kan het gaan over het bespreekbaar maken van emoties, seksualiteit en eigen behoeften en grenzen.

30% van de Rotterdamse vrouwen voelt zich onveilig in de eigen buurt. Dit geldt voor 20% van de mannen.
(Gemeente Rotterdam, 2013. Staat van emancipatie)

De hieronder beschreven signalen geven weer wat er momenteel speelt op het gebied van vrouw/man-emancipatie in Overschie. Daarmee beslaan ze ontwikkelingen en gebeurtenissen die het samenleven in Overschie beïnvloeden, leggen knelpunten bloot en wijzen op behoeften om bepaalde onderwerpen meer, minder of juist op een andere manier aandacht te geven of aan te pakken.

Signalen over vrouw/man-emancipatie

Dagelijkse zorgtaken, mantelzorg en overbelasting

Tijdens gesprekken en de wijkbijeenkomst horen we dat vrouwen en meisjes in Overschie vaker dan mannen en jongens thuis dagelijkse zorgtaken verrichten. Dit geldt ook voor het verlenen van mantelzorg. De extra druk van het uitvoeren van informele zorgtaken en mantelzorg leidt merkbaar tot stress, slapeloosheid en overbelasting bij vrouwen en meisjes, aldus onze gesprekspartners.

60% van de Rotterdamse mantelzorgers is vrouw. 71% van hen is overbelast, tegenover 29% van de mannelijke mantelzorgers.

Het merendeel van overbelaste vrouwelijke mantelzorgers heeft een migratieachtergrond, doet geen betaald werk en leeft op een krap financieel budget schommelend rond het sociale minimumniveau.

(Gemeente Rotterdam, 2014. Mantelzorgers in Rotterdam 2007-2013)

Daarnaast signaleren zij dat overbelasting vanwege extra zorgtaken samenhangt met armoede, en dat onder andere veel Turks-Nederlandse vrouwen in Overschie mantelzorg verlenen door het verzorgen van een dementerende (schoon)ouder. Ook tijdens de wijkbijeenkomst willen verschillende aanwezigen doorpraten over mantelzorg. Zij vragen zich af of er voldoende aandacht is voor deze problematiek bij de gemeente en bij professionals in de wijken. Mantelzorgers trekken niet snel aan de bel of vragen om hulp bij instellingen, vanwege de impliciete norm dat mantelzorgers zelf hun probleem moeten oplossen. Er is

behoefte aan meer aandacht voor overbelasting door mantelzorg en het doorbreken van schaamte over dit onderwerp. Het Uitvoeringsplan van het cluster Maatschappelijke Ontwikkeling in Overschie

2015-2018 besteedt aandacht aan mantelzorg, onder andere door het benoemen van de Mantelzorgkring Overschie en het ondersteuningspakket voor mantelzorgers dat door welzijnsorganisatie Thermiek werd verzorgd. Deze organisatie sloot echter in januari 2016 haar deuren.

Werkloze mannen en sociale uitsluiting

Gesprekspartners geven ook aan dat er in Overschie een groep mannen is die maar moeilijk aan het werk komt, en zich daardoor buitengesloten voelen van de samenleving. Het Rotterdamse Centrum voor Dienstverlening organiseerde in 2011 een project voor mannen die vanwege het verlies van werk in een sociaal isolement raakte. Dit hangt onder andere samen met ideeën over mannelijkheid, rolpatronen en verwachtingen, waardoor mannen veel schaamte over werkloosheid kunnen ervaren. Tijdens de wijkbijeenkomst werd aangegeven dat er behoefte is aan meer zicht op de omvang van deze problematiek, welke mannen het treft in Overschie en wat er aan gedaan kan worden.

Succesvolle voorbeelden

Internationale vrouwendag vieren

De viering van de jaarlijkse internationale vrouwendag op 8 maart is een moment in Overschie dat aangegrepen wordt om diverse activiteiten in het gebied te organiseren. Zo werd er een speciale verwendag voor alle Overschiese vrouwen georganiseerd met workshops, creatieve sessies en eten en drinken door een aantal professionele organisaties. Deze bijeenkomst bracht een relatief gemengde groep aan vrouwen met diverse etnische en religieuze achtergronden uit Overschie bij elkaar.

Lhbt-emancipatie in Overschie

Naast vrouw/man-emancipatie houdt IDEM Rotterdam zich bezig met lhbt-emancipatie. Lhbt-emancipatie heeft te maken met seksualiteit en gender diversiteit. Seksualiteit gaat over tot wie je je seksueel aangetrokken voelt of op wie je verliefd wordt. Vrouwen die op vrouwen vallen kunnen zich identificeren als lesbisch en mannen die op mannen vallen als homo. Ook zijn er mensen die op personen van beide geslachten vallen, en zij kunnen zichzelf dan biseksueel noemen. De ‘t’ in lhbt-emancipatie verwijst naar trans*personen. Het gaat dan bijvoorbeeld om personen die als meisje worden geboren, maar eigenlijk liever een jongen zijn. Dit noemen we een transgender-identiteit. Aan deze identiteit kunnen verschillende vervolgstappen worden gegeven. Sommige mensen passen hun kleding aan, anderen veranderen hun naam en weer anderen laten een geslachtsaanpassende operatie uitvoeren. Er zijn ook mensen die zich geen man en ook geen vrouw voelen, of juist allebei, of er ergens tussenin. Al deze vormen van gender identiteit benoemt IDEM Rotterdam met de paraplu-term trans*. Een kernelement hiervan is dat er meer gender identiteiten bestaan dan enkel ‘man’ of ‘vrouw’.

4% tot 7% van de mensen is lhb, afhankelijk van de vraagstelling in Nederlandse bevolkingsonderzoeken.
(SCP, 2016. LHB-Monitor)

0,6% van de mannen en 0,2% van de vrouwen in Nederland geeft aan zich ambivalent te voelen over hun gender identiteit.

Ook hier geldt dat emancipatie een brede term is, die verschillend wordt geïnterpreteerd. Emancipatie hangt samen met ideeën over keuzevrijheid, zelfbeschikking en autonomie. Bij lhbt-emancipatie praten we dan over (on)mogelijkheden voor lesbische, homoseksuele, biseksuele en trans* mensen om hun leven naar eigen inzicht in te richten. Net zoals bij vrouw/man-emancipatie kan de invulling die aan die vrijheid wordt gegeven afhangen van de specifieke sociale, economische of culturele context waarin een persoon zich bevindt. Zo vinden sommige lhbt-personen het heel belangrijk om open te zijn over hun seksuele of gender identiteit naar iedereen, terwijl anderen ervoor kiezen om bijvoorbeeld met vrienden er wel vrijelijk over te praten maar liever niet met collega's of familie.

25% van de lhb's in Rotterdam-Rijnmond vindt de straten in hun gemeente niet veilig.
14% van de lhb's in deze regio vindt de straten in hun eigen woonomgeving niet veilig.
(RADAR, 2009. Roze is overal)

De hieronder beschreven signalen geven weer wat er momenteel speelt op het gebied van lhbt-emancipatie in Overschie. Daarmee beslaan ze ontwikkelingen en gebeurtenissen die het samenleven in Overschie beïnvloeden, leggen knelpunten bloot en wijzen op behoeften om bepaalde onderwerpen meer, minder of juist op een andere manier aandacht te geven of aan te pakken.

Signalen over lhbt-emancipatie

Weinig zicht op lhbt-onderwerpen

Een eerste signaal dat we van bijna alle gesprekspartners terug krijgen, is dat zij aangeven weinig kennis te hebben van seksuele en gender diversiteit, niet direct weten welke gebeurtenissen in Overschie daar onder kunnen vallen en niet direct zicht hebben op de situatie van lhbt-personen in het gebied. Tijdens de wijkbijeenkomst is lhbt-emancipatie desondanks een veel besproken onderwerp. Daarbij wordt onder andere gezegd dat professionals niet goed weten wat ze met dit onderwerp aan moeten in hun dagelijkse

“Er valt nog een slag te maken qua bewustwording over seksuele en gender diversiteit.”

werkzaamheden. Een aantal professionals zou graag meer over dit thema leren en zij willen weten hoe zij kennis hiervan kunnen integreren in hun uiteenlopende werkzaamheden. Over het algemeen valt er een slag te maken ten aanzien van bewustwording over seksuele en gender diversiteit in Overschie, zeggen onze gesprekspartners.

Angst onder jongens

Ondanks deze onbekendheid met het thema lhbt-emancipatie, hebben we toch een aantal signalen opgevangen. Het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit blijkt onder jongens vaker een taboe dan onder meisjes. Onder jongens leeft er vaak angst om het hierover te hebben. Meisjes tonen iets regelmatig wel interesse. Ook wordt het woord 'homo' onder jongens veelgebruikt als scheldwoord.

“Jongens zijn bang voor het praten over seksualiteit.”

In het onderwijs

Uit de gesprekken op de wijkbijeenkomst komt ook naar voren dat sommige aanwezigen in hun werk te maken krijgen met kinderen van basisschoolleeftijd, die vragen stellen over homoseksuele of transgender gevoelens. Dit geeft aan dat er ook op Overschiese onderwijsinstellingen lhbt-leerlingen rondlopen. Op sommige scholen zijn leraren werkzaam die open zijn over hun seksuele of gender identiteit, waardoor de drempel voor lhbt-kinderen om deze vragen te stellen mogelijk lager is dan als er minder normalisering is van seksuele en gender diversiteit.

Ook geven gesprekspartners aan dat op sommige scholen seksuele diversiteit lastig bespreekbaar is. Dit heeft soms te maken met ouders die zich hiertegen verzetten. In andere gevallen is er vanuit de scholen zelf weerstand om dit onderwerp aan te kaarten. Zo werd er in 2015 een voorstelling over lhbt-onderwerpen op basisscholen in Overschie gespeeld. De makers kregen van een school te horen dat ze het onderwerp wel konden behandelen, maar ze mochten niet “teveel confronteren”. Bij andere scholen kwamen na afloop van de voorstelling boze reacties van ouders binnen, waardoor die scholen nu ook voorzichtiger zijn geworden in het bespreekbaar maken van deze onderwerpen.

Slechts 68% van de Rotterdamse jongeren staat open voor vriendschap met een homoseksuele of lesbische leeftijdgenoot. Dit is fors lager dan de 78% van jongeren in Rotterdam-Rijnmond. (GGD Rotterdam-Rijnmond, 2016)

Door meerdere mensen is de behoefte uitgesproken dat professionals en met name leerkrachten in Overschie getraind worden in het bespreken van seksuele en gender diversiteit met kinderen, jongeren en hun ouders. Voorlichting over lhbt-emancipatie die direct op ouders gericht is en door een derde partij gegeven wordt, is ook erg gewenst.

Biculturele jongeren

Uit gesprekken tijdens de wijkbijeenkomst komt ook naar voren dat er in Overschie behoefte is aan kennis en methoden om seksuele en gender diversiteit met biculturele en religieuze jongeren te bespreken. Sommige professionals lopen er tegen aan dat zij kinderen tegen komen die vanuit huis meekrijgen dat homoseksualiteit “des duivels” is. De professionals weten dan niet hoe zij hier het beste mee om kunnen gaan en zouden daar graag meer over leren.

Het is belangrijk om voorlichtingen weloverwogen af te stemmen op de doelgroep. “Baat het niet, dan schaadt het niet” gaat met dit thema niet op blijkt uit onderzoek. (Movisie, 2015. *Do the right thing*)

Er is bij meerdere professionals behoefte aan meer kennis over methodieken en Rotterdamse organisaties die dit onderwerp al succesvol bespreken met biculturele Rotterdammers. Er wordt daarbij benadrukt dat het belangrijk is dat zo’n voorlichting gegeven wordt met voldoende ruimte voor inbreng van kinderen en jongeren die vanuit huis een heel andere boodschap krijgen. De insteek “homoseksualiteit is altijd normaal” zou volgens aanwezigen niet werken maar eerder jongeren wegdrijven. Het is dus nodig om dit onderwerp op de juiste manier en met voldoende sensitiviteit in Overschie te bespreken.

Roze ouderen

Tot slot horen we tijdens de wijkbijeenkomst ook over lhbt-ouderen in Overschie, ook wel ‘roze ouderen’ genoemd. Een aantal welzijnsprofessionals krijgt te maken met deze groep. Zij hebben als werknemers wel een korte instructie gekregen die hen erop attendeert dat zij ‘roze ouderen’ in hun werkzaamheden tegen kunnen komen, maar vinden deze instructie ontoereikend. Daarentegen hebben ze behoefte aan een uitgebreide en krachtige training die hen klaarstoomt om het gesprek met roze ouderen echt aan te gaan. Het zou hen daarbij helpen als ze een overzicht hebben van alle Overschiese en Rotterdamse diensten die worden aangeboden aan roze ouderen.

Aanknopingspunten in Overschie

Tijdens de interviews en wijkbijeenkomsten zijn gesprekspartners gevraagd naar hun concrete behoeften in relatie tot de vier thema's. Waar willen professionals en betrokken bewoners mee aan de slag en wat hebben ze daarvoor nodig? Daarnaast zijn er ook indicaties van impliciete behoeften die ons zijn opgevallen. Samen vormen deze behoeften concrete aanknopingspunten en aanbevelingen waar lokale en stedelijke professionals, vrijwilligers, ondernemers en anderen verder mee aan de slag kunnen.

Deskundigheidsbevordering

Veel gesprekspartners geven aan dat ze eigenlijk weinig weten van de vier IDEM-thema's. Daarom willen ze meer kennis ontwikkelen over wat de thema's eigenlijk inhouden. Zonder deze deskundigheid is het voor hen lastig om zicht te krijgen op wat er speelt in Overschie in relatie tot dat onderwerp. Vooral vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie worden genoemd als thema's waarop er weinig zicht is vanwege gebrekkige kennis hierover.

Dit gebrek aan kennis zien wij ook in de gesprekken terug. Sommige gesprekspartners zeggen in de interviews of bij de wijkbijeenkomst bijvoorbeeld dat er geen discriminatie plaatsvindt in Overschie, terwijl zij gebruik maken van (onbewust) discriminerend taalgebruik. Dit signaleert dat sommige professionals en bewoners zich niet bewust zijn van het gebrek aan kennis, en dus ook niet van de mogelijke impact die dat heeft op hun activiteiten en het samenleven in Overschie. Naast de expliciete behoefte van een aantal gesprekspartners signaleren wij dus ook bij anderen een impliciete behoefte aan meer deskundigheid.

Methodieken en succesvolle voorbeelden

Samenhangend met de behoefte aan meer kennis over de vier thema's, is er vraag naar voorbeelden van succesvolle interventies en aan methodieken om de thema's met uiteenlopende groepen bespreekbaar te maken. Er wordt door sommige gesprekspartners vooral benadrukt dat ze kennis willen maken met praktische methoden om deze onderwerpen met jongeren te bespreken.

Trainingen

Ook aansluitend op de behoeften aan deskundigheidsbevordering en methodieken, is de behoefte aan praktische trainingen voor met name drie groepen in Overschie. Het gaat dan om leerkrachten en andere professionals in het onderwijs, ouders en zorgprofessionals.

In het onderwijs

Er is de behoefte om leerkrachten en onderwijsprofessionals te trainen in het signaleren van discriminatie en het optreden hiertegen. Dit geldt met name in relatie tot discriminatie van moslimkinderen in de klas en op het schoolplein, door zowel leerlingen als leerkrachten. Ook wordt de behoefte uitgesproken om leerkrachten kennis bij te brengen over seksuele en genderdiversiteit, en hen handvatten te bieden om dit bespreekbaar te maken bij hun leerlingen. Daarbij wordt aangestipt dat in deze training ook aandacht moet zijn voor het bespreekbaar maken van lhbt-onderwerpen met biculturele en religieuze kinderen en jongeren.

Ouders

De tweede groep die benoemd wordt is ouders. Er is behoefte aan een training of voorlichting voor ouders over seksuele en gender diversiteit. Die bijeenkomst moet erop gericht zijn om kennis over deze onderwerpen bij de ouders te bevorderen, en om hen te begeleiden in hun acceptatieproces wanneer hun kinderen homoseksuele gevoelens hebben of een transgenderidentiteit.

Zorgprofessionals

Zorgprofessionals geven aan dat zij behoefte hebben aan een gedegen training die hen voorbereidt op het bespreken van zorgwensen van roze ouderen in Overschie.

Samenwerkingen om arbeidsmarktdiscriminatie te bestrijden

Tijdens de wijkbijeenkomst geven vele aanwezigen aan dat zij het bestrijden van arbeidsmarktdiscriminatie op basis van etniciteit in Overschie willen aanpakken. Daarom zijn ze geïnteresseerd in concrete lokale samenwerkingen om een Overschies initiatief hiertegen op te zetten.

Empowerment en weerbaar maken van kinderen en jongeren

Het blijkt dat kinderen en jongeren in Overschie te maken kunnen krijgen met discriminatie op basis van etniciteit, religie, seksualiteit of genderidentiteit. Dit gebeurt onder andere in de speeltuin, op school, in de buurt en op de arbeidsmarkt. Gesprekspartners geven daarom aan dat er behoefte is aan projecten die kinderen en jongeren leren hier beter mee om te gaan en hen weerbaarder maken. Van jongeren wordt ook gezegd dat zij nog meer empowered kunnen worden en vooral meer sociale en professionele vaardigheden mogen ontwikkelen, zodat zij succesvoller worden op de arbeidsmarkt.

Sociale kaart en samenwerking tussen professionals en vrijwilligers bevorderen

Een vaak genoemd punt van aandacht is de vraag naar een sociale kaart. Vanwege bezuinigingen en nieuwe aanbestedingen zijn veel personen en organisaties weggevallen of vervangen. Hierdoor weten velen elkaar niet meer te vinden, en is het zicht op het aanbod aan producten en diensten in Overschie en daarbuiten verdwenen.

Hieraan gerelateerd is de behoefte om de samenwerking tussen vrijwilligers en professionals te verbeteren. Een sociale kaart die ook aan vrijwilligers wordt aangeboden kan hierbij helpen, net zoals het organiseren van specifieke netwerkmomenten met professionals waar vrijwilligers voor worden uitgenodigd. Omdat veel personen naast hun vrijwilligerswerk ook betaald werk verrichten of onderwijs volgen, is het belangrijk om bij het plannen van deze netwerkbijeenkomsten rekening te houden met gunstige data en tijdstippen.

Mensen met een beperking

Er wordt gesignaleerd dat in Overschie onvoldoende zicht is op de groep bewoners met een fysieke of geestelijke beperking. Er is behoefte aan meer aandacht hiervoor.

Kennis op wijkniveau

Meerdere gesprekspartners en aanwezigen bij de wijkbijeenkomst geven aan dat er grote verschillen zijn tussen wijken in Overschie. Bijvoorbeeld qua buurtcontact, sociale cohesie, 'wijkcultuur', buurtactiviteiten of inkomensniveau. Er is daarom meer zicht nodig op wat er precies speelt in iedere wijk in Overschie in relatie tot integratie, discriminatie, vrouw/man-emancipatie en lhbt-emancipatie.

